

**EXPOSICIÓ AL CCCB
DE L'11 DE MAIG
AL 15 D'OCTUBRE DE 2023**

SADIE

LA LLIBERTAT O EL MAL

**Textos de sala
Versió Lectura Fàcil**

Aquest document inclou els textos de l'exposició
Està escrit segons les pautes de Lectura Fàcil
per facilitar-ne la comprensió.

Adaptació a Lectura Fàcil: Laia Vidal (Associació Lectura Fàcil)
Maquetació: Carme Guiral

Sumari

Introducció	4
Pròleg: Sade i la seva filosofia al tocador	5
1. Passions transgressores	6
2. Passions perverses	7
3. Passions criminals	8
4. Passions polítiques	9
Epíleg: L'escenari d'una revolució	10

Introducció

L'exposició «Sade. La llibertat o el mal» parla sobre com l'obra del polèmic escriptor francès Sade ha influenciat en la cultura.

Per algunes persones, Sade és un personatge revolucionari i alliberador, i per d'altres, una persona nociva i morbosa.

El dubte és si llegir Sade com un filòsof seriós o com un escriptor que crea situacions extremes. Per aclarir aquest dubte, podem pensar que Sade ens proposa un repte: a través de la ficció ens fa imaginar els límits i els perills del desig humà.

L'exposició mostra aquestes idees de Sade i com les han interpretat altres artistes, fins a convertir-lo en una icona cultural.

Molts artistes han agafat les idees de Sade per crear les seves obres. Això demostra que segueix sent un referent que fascina a alguns i incomoda a uns altres.

L'exposició, doncs, ens fa reflexionar sobre les idees de Sade i com pot provocar horror o admiració.

Pròleg: Sade i la seva filosofia al tocador

Sade va ser un escriptor i filòsof francès que va viure entre els segles XVIII (18) i XIX (19). El seu nom real era Donatien Alphonse François de Sade i pertanyia a una família noble. Per això també se'l coneix com el marquès de Sade.

Va aprofitar els privilegis que tenia com a noble per al seu propi benefici, però a la vegada es va rebel·lar contra totes les normes. El van empresonar diverses vegades i, fins i tot, gairebé el decapiten a la guillotina. Va acabar la seva carrera organitzant obres de teatre al manicomí de Charenton, als afores de París.

Va passar empresonat 27 anys de la seva vida, perseguit i castigat per les seves pràctiques sexuals i per les seves idees polítiques i morals revolucionàries.

Els seus llibres parlen sobre aquests temes, i alguns d'ells van estar prohibits. Sade va escriure nombroses obres, però moltes s'han perdut.

Al segle XX (20) se'n van tornar a publicar algunes. Molts escriptors el van seguir i van reconèixer les seves idees provocatives i revolucionàries.

L'exposició està dividida en quatre àrees: **passions transgressores, passions perverses, passions criminals i passions polítiques.**

La paraula «passió» surt de l'obra *Els 120 dies de Sodoma*. Sade va descriure aquesta obra com «el relat més impur que s'ha explicat mai des que existeix el món».

1. Passions transgressores

Molts artistes del segle xx (20) van descobrir Sade i el van convertir en una figura de la llibertat.

Per exemple, el poeta Apollinaire va publicar l'any 1909 un recull de textos de Sade, i l'escriptor i editor Maurice Heine va començar a reeditar-ne les obres a partir del 1926. Cada cop més, Sade tornava a ser conegut.

Així, altres artistes també se senten fascinats per ell i la seva obra. Sobretot, artistes surrealistes com ara Luis Buñuel, Salvador Dalí, Man Ray, Leonor Fini, Toyen, André Masson i Hans Bellmer, entre d'altres. El veuen com un predecessor del surrealisme.

Des de la Segona Guerra Mundial alguns filòsofs també s'interessen per Sade. La filòsofa Simone de Beauvoir, per exemple, va dir el 1951 que no hem d'acusar Sade, sinó llegir-lo.

Des de llavors el repte ha estat com jutjar la seva obra: com a model de transgressió i llibertat o com a mostra dels perills de la racionalitat i la llibertat absolutes.

A mitjan segle xx (20) es continuen publicant obres sobre Sade. L'any 1947 el filòsof Pierre Klossowski publica *Sade el meu proïsme*; els filòsofs Theodor Adorno i Max Horkheimer, «Juliette, o Il·lustració i moral»; i Maurice Blanchot i Georges Bataille escriuen dos assajos sobre Sade.

Als anys 60 altres intel·lectuals i filòsofs continuen reivindicant la figura de Sade, com ara Lacan, Foucault, Deleuze i Barthes. L'any 1967 la revista literària francesa *Tel Quel* li dedica un número especial. I durant les protestes del Maig del 68 a França, Sade reapareix com un autor revolucionari.

2. Passions perverses

A partir de finals dels anys 60,
Sade es va convertir en una icona cultural
present en pel·lícules, còmics i altres productes de consum.

S'utilitzava per parlar dels límits de l'erotisme
i les pràctiques sexuals.

Les idees de Sade poden escandalitzar i veure's com una perversió.
Però també podem entendre la paraula «perversió»
com una manera de trencar les normes.

A nivell sexual, això vol dir
que la societat accepti altres pràctiques sexuals,
lliures i consentides, que abans es consideraven «pervertides».

Sade ha influenciat en la publicitat
i en alguns dels llibres més venuts.
Podria semblar que som més tolerants,
però alguns artistes i grups LGBT+ continuen reclamant
algunes de les seves idees radicals.

3. Passions criminals

Al segle XIX (19), el psiquiatre alemany Richard von Krafft-Ebing va inventar la paraula «sadisme».

Aquesta paraula serveix per parlar d'una malaltia mental que consisteix a obtenir plaer sexual fent mal a una altra persona.

Des de llavors el nom de Sade s'ha associat a l'abús, la crueltat i la dominació.

Sade va declarar que no era ni un criminal ni un assassí, però la seva obra parla del mal i els personatges cometem i justifiquem actes horrorosos. D'aquesta manera, ens fa pensar sobre què és el mal tant en la fantasia com en la realitat.

Moltes vegades les persones ens sentim atretes per les històries de maldat, històries violentes o morboses... Creixen els casos de violència de gènere, violacions i abusos infantils, i a la vegada veiem sèries sobre aquestes temes.

La ciència es pregunta d'on ve aquesta tendència al mal d'algunes persones. La psicologia i la neurociència l'estudien. Per exemple, el psicòleg americà Stanley Milgram va fer un experiment sobre com les persones obeïm l'autoritat sense qüestionar-la; i el també psicòleg Philip Zimbardo va recrear una presó.

4. Passions polítiques

Les idees de Sade es poden veure en molts corrents ideològics.

El nazisme, l'esclavitud o el colonialisme tenien idees sàdiques d'abús de poder i violència. I en la nostra societat actual també hi podem trobar algunes d'aquestes idees, convertides en egoisme, desig immediat o ganes de guanyar sigui com sigui.

Però Sade es va oposar a la violència de la Revolució Francesa i el van horroritzar les execucions a la guillotina.

Per als seus personatges, la tortura o la mort és un plaer individual, de la persona que ho fa.

Però la violència i l'abús de poder solen produir-se de forma col·lectiva.

Sade ens pot ajudar a entendre què significa el mal i d'on sorgeix.

Epíleg: L'escenari d'una revolució

Durant tota la vida Sade va estar interessat en el teatre, i quan va estar tancat al manicomi de Charenton va escriure diverses obres.

En aquest epíleg trobaràs creadors i produccions de postfeminisme, teoria queer, postporno, teatre, cinema i art contemporani amb idees que recorden les de Sade. Són obres transgressores contra la prohibició i a favor del poder del desig i la imaginació.

Les idees de Sade plantegen sempre el debat entre la llibertat i la moral.

Sade parla sobre la llibertat o sobre el mal?

Potser una idea va lligada amb l'altra.

Potser és difícil definir la llibertat sense reflexionar sobre el mal.

Una producció de:

CCCB Centre de Cultura
Contemporània
de Barcelona

El CCCB és un consorci de

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament
de Barcelona**

Més informació

---

cccb.org